

2014 W1200

29 januari 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
verblijvende te [plaats] ([land]),
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. S. van Schaik, advocaat te Uden,

tegen:

(wijlen) **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Orde van het Heilig Kruis, provincie van de
zalige Theodorus van Celles.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 29 september 2014.

Op 6 november 2014 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, juridisch adviseur van de bovengenoemde orde.

Op 20 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden. Op 17 december 2014 heeft de Klachtencommissie de prior provinciaal geadviseerd om de klacht niet gegrond te verklaren.

Op 27 februari 2015 heeft het bezwaar van klager tegen voornoemd advies gediend.

Op 24 maart 2015 heeft de Bijzondere Kamer het bezwaar gegrond verklaard.

Op 15 december 2015 heeft daarop te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Van Schaik.

Mr. Baetens heeft op voorhand aangegeven niet aanwezig te kunnen zijn, maar geen bezwaar te hebben tegen behandeling van de klacht buiten zijn aanwezigheid.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager ging in 1952 naar het [College] te [plaats]. Hij was toen 12 jaar oud. In het voorjaar van 1953 kreeg klager (opnieuw) last van een infectie aan zijn knie waardoor hij opgenomen moest worden in de ziekenzaal waar aangeklaagde de dienst uitmaakte. Klager is daar in totaal vier tot vijf weken verbleven. Het verzorgen van de wond vond plaats in de

ziekenkamer. Dit was een kleine ruimte waarin de apotheek stond en waarin een (vermoedelijk houten) kuip stond die als bad fungeerde. Klager werd in de ziekenkamer gewassen. Dit gebeurde meerdere keren per week, misschien zelfs dagelijks. Klager werd in het bad gelegd en hij moest zijn been over de rand hangen omdat de wond op zijn been niet nat mocht worden. Aangeklaagde waste klager. Hij deed dit zorgvuldig en besteedde langdurig aandacht aan het geslachtsdeel van klager. Aangeklaagde gebruikte veel zeep. Klager kreeg een 'vreemd' gevoel. Als dit vreemde gevoel opkwam, verliet aangeklaagde de ruimte. Na verloop van tijd werd klager zich ervan bewust dat hij dat vreemde gevoel steeds kreeg terwijl hij werd gewassen. Op enig moment realiseerde klager zich dat hij steeds klaarkwam op het moment dat aangeklaagde wegliep en dat dit patroon zich steeds herhaalde gedurende de weken dat hij zijn wond moest laten verzorgen. Nadat klager uit de ziekenzaal werd 'ontslagen' moest hij nog regelmatig terugkomen voor de wondverzorging. Ook dan waste aangeklaagde klager in het bad, waarbij de handelingen zich herhaalden. Dit gebeurde een of twee keer per week.

In totaal heeft het misbruik drie maanden geduurd, waarvan vier of vijf weken bijna dagelijks. Klager weet niet of aangeklaagde een erectie kreeg van het wassen. Tegen het einde van het schooljaar werd klager, tot zijn schrik en ongeloof van school verwijderd. Hij ging verder op het Klein Seminarie in st. Michielsgestel.

2.2 Nadat klager zijn opleiding aan het Klein Seminarie had afgerond, werd hij toegelaten tot het Groot Seminarie. Hier doorliep hij het Filosoficum en een half jaar het Theologicum. Daarna werd klager onverwacht van de opleiding verwijderd. Op zijn 22e begon, naar het idee van klager, zijn werkelijke leven en klager werd [functie] bij de [instelling] en ging studeren. Vervolgens heeft klager veel verschillende functies gehad. In 1970 is klager getrouwd en in 1975 werd zijn zoon geboren. Klager voelde zich niet gelukkig, ondanks zijn gezin en het feit dat hij zinvol werk had. In 1995 is klager ingestort en kon hij niets meer. Klager realiseerde zich toen dat hij homoseksueel is. Klager is daarop alleen op vakantie gegaan en heeft na terugkomst in goed overleg besloten om alleen verder te gaan. In deze periode heeft hij ook psychologische hulp gezocht en gesproken over zijn ervaringen tijdens zijn priesteropleiding. In 1998/1999 raakte klager volledig arbeidsongeschikt. Hij is in die periode gaan reizen om de muur om hem heen af te breken. Nadat klager eind jaren negentig een seksuele ervaring had met een man was het ijs gebroken en heeft hij zichzelf kunnen accepteren. Op enig moment is klager als [functie] betrokken bij een [bedrijf]. Ook gaf hij als international Guest Lecturer lessen en seminars aan studenten en leraren/docenten van universiteiten en lerarenopleidingen uit verschillende landen. Momenteel woont klager in Nederland maar verblijft hij grotendeels op [eiland]. Klager is nog steeds erg actief. Zijn activiteiten richten zich met name op het onderwijs en de bestrijding van corruptie. Klager woont alleen. Hij heeft veel vrienden die hem regelmatig komen bezoeken en veel contacten met de lokale bevolking. Klager heeft uiteindelijk de balans in zijn leven gevonden.

2.3. Klager verzoekt de klacht gegrond te verklaren. Voor klager is het indienen van de klacht een manier om kenbaar te maken dat aangeklaagde een rol van betekenis heeft gespeeld in zijn leven. Klager wil het hoofdstuk uit zijn leven waarin aangeklaagde een rol heeft gespeeld voorgoed afsluiten. Tenslotte wenst klager de schade die hij heeft opgelopen als gevolg van het ondervonden seksueel misbruik, zowel materieel als immaterieel vergoed te krijgen.

3. De reactie (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. Baetens heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Tijdens de door klager genoemde periode was aangeklaagde werkzaam als ziekenbroeder op het [college] te [plaats]. De prior provinciaal heeft navraag gedaan bij medebroeders die zelf leerling zijn

geweest op het [college] in de jaren '50-'60. Niemand kan zich de aanwezigheid van een bad herinneren. Daarnaast heeft mr. Baetens opgemerkt dat aangeklaagde waarde hechtte aan hygiëne. Uit de overgelegde stukken blijkt dat aangeklaagde een groot voorstander was van een goed gereinigd lichaam. Het kan niet uitgesloten worden dat klager als jonge jongen een sterk gekleurde beleving heeft gehad als gevolg van een onverwachte, maar evenzeer onbedoelde seksuele prikkeling die hij heeft ervaren bij een op zich volstrekt normale bezigheid (het gewassen worden). Voorts heeft mr. Baetens opgemerkt dat specifiek steunbewijs voor deze klacht ontbreekt.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. De Klachtencommissie stelt vast dat er meerdere meldingen zijn gedaan van seksueel misbruik door aangeklaagde gepleegd in de ziekenzaal. Die hierna onder 4.4 nader aan te duiden meldingen in onderlinge samenhang bezien en in combinatie met de manier van wassen, namelijk het veelvuldig en met veel zeep wassen van het geslachtsdeel, maken dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. De Klachtencommissie neemt hierbij mee in overweging dat klager zich in een extra afhankelijke positie bevond doordat hij dagelijks verzorging nodig had.

4.3. Er zijn ongeveer tweeënzestig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

Klager is in de periode van drie maanden veelvuldig seksueel misbruikt door aangeklaagde. In de eerste vier tot vijf weken vond het misbruik bijna dagelijks plaats, daarna meerdere keren per week. Klager moest in het kader van wondverzorging in een tobbe liggen waarna aangeklaagde klager ging wassen. Hij gebruikte veel zeep en waste het geslachtsdeel grondig. Het wassen van het geslachtsdeel ging door totdat klager klaarkwam. Aangeklaagde verliet op dat moment altijd de kamer.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam]. Uit haar verklaring blijkt dat klager haar verhalen over het seminarie heeft verteld en dat hij onzeker was over wat 'normaal' was. Daarbij zijn ook de "badactiviteiten" aan de orde gekomen. Voorts is er een verklaring van [naam]. Uit deze verklaring blijkt dat klager rond 2010 met [naam] heeft gesproken over het seksueel misbruik in het seminarie. De Klachtencommissie stelt vast dat dit specifiek steunbewijs van de klacht is. Tenslotte is er ook een gegrond verklaarde klacht tegen aangeklaagde (bekend onder zaaknummer 2014 W1251) en een melding tegen aangeklaagde (bekend onder zaaknummer 2014 W1214).

Met betrekking tot de onduidelijkheid over het bad overweegt de Klachtencommissie als volgt. Gebleken is dat er een ruimte was waar douches stonden. Daar wasten de leerlingen zichzelf. De tobbe waarin klager werd gewassen, stond in een aparte ruimte waarin ook de apotheek stond, namelijk de ziekenkamer. De Klachtencommissie sluit niet uit, dat het een

geïmproviseerd bad was. Immers, klager moest met zijn been over de rand hangen. Wellicht heeft klager de link naar een bad gelegd, omdat hij hierin gewassen werd, terwijl anderen het zich niet als zodanig herinneren.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas twaalf jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de prior-provinciaal van de Orde van het Heilig Kruis, provincie van de zalige Theodorus van Celles, de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 29 januari 2016 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, dr. P.A.J. van Panhuis en mr. A.M.T. Denekamp-Mulder, leden, bijgestaan door mr. H.L. Miedema, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.